

Nick Cillessen

Erkenning als kunstschilder

Interview met Nick Cillessen, door Marjolijn Rigtering

Nick ontvangt mij in een atelier aan huis en we lopen meteen door naar zijn onlangs aangebouwde lesruimte. Ik krijg nauwelijks de tijd om een blik te werpen op zijn schilderijen, maar kom er ook voor de tweede keer. Je bent dan als collega kunstschilder nieuwsgierig wat er ondertussen gemaakt is of waar hij momenteel mee bezig is. Sinds twee jaar is hij lid van het Kunstcollectief Gelderse Poort en doet mee met de jaarlijkse Kunst- en Cultuurroute. We zitten tegenover elkaar aan een prachtige stoere lange tafel en drinken onze geurige koffie. Koel en helder noordelijk licht beschijnt onze gezichten.

Vertel eens over de kúnstenaar Nick Cillessen.

"Tja, de persoon van de kúnstenaar..... in principe heb ik twee beroepen: ik ben beroepsmilitair en ben óók kunstschilder. Het één iets meer professioneel dan het ander als kunstschilder."

Maar dat kan nog omdraaien en daar ben je hard naar op weg!

'Ja, over 10 maanden mag ik met FLO (Functioneel Leeftijds Ontslag) en dan word ik een fulltime kunstschilder."

Hij heeft een plotseling glunderend gezicht en zijn ogen lachen van de voorpret.

Hoe lang schilder je eigenlijk al?

"Al héél lang, ik tekende altijd al toen ik heel jong was. Mijn moeder stimuleerde dat zeer en kocht boeken over kunst en oude meesters. Dat had al heel jong mijn interesse, vooral de werken van Rembrandt. Toen ik 8 jaar was vond ik een plankje in de schuur van ons huis, verfde het eerst wit en maakte mijn eerste olieverf schilderijtje. Op een dag nam ik het mee naar school in de klas van Mevrouw Hanssen. Voelde me er trots en tegelijkertijd verlegen mee.... maar het werd toch goed ontvangen en dat was een soort van erkenning. Rond mijn 10de jaar kocht ik mijn eerste kunstboek: '500 jaar Nederlandse schilderkunst' van O. ter Kuile."

Nick duikt onderin een kast en haalt een sleets rood boek tevoorschijn, dat hij trots voor me neerlegt. Het ziet er veel gebuikt uit en was, naast 'De etsen van Rembrandt', de basis voor zijn eigen gestuurde leerproces in het schilderen.

"Ik bleef veel lezen en kijken naar kunst en mijn interesse voor schilderen groeide. Ging steeds meer schilderen en kreeg soms wat tips van de Millingse kunstschilder en kennis van mijn ouders: Thé Hermsen. Maar het meeste heb ik mezelf aangeleerd. Alles is autodidactisch gegaan in mijn leven en zó wil ik het schilderen ook nu nog blijven ontwikkelen."

Hoe wil je jouw stijl van schilderen omschrijven?

"Als 'realistisch'. Ik ben heel secuur en precies en niet gauw tevreden. Ik streef wel een lossere toets van schilderen na. Wanneer ik met een 'laissez faire'-houding hetzelfde realistische effect kan bereiken zal ik het zeker doen. Rembrandt is hierbij mijn grote voorbeeld. Soms lopen de rillingen over mijn rug, wanneer ik naar zijn werk kijk. Ik kan ook heel emotioneel worden van een schilderij, met name van het laatste zelfportret van Rembrandt van Rijn....."

Nick kijkt me vluchtig aan en dan naar het tafelblad en ik zie dat hij het portret in gedachten opnieuw bekijkt en een zekere ontroering ervaart.

"Hetzelfde gevoel heb ik ook ervaren bij het zien van een zelfportret van Jopie Huisman. Hij draagt daarop een hoed en wat voorovergebogen rolt hij een shaggie. Ik voel emotie bij het zelfbeeld dat Jopie door middel van het schilderij laat zien."

Wat gebeurt er dan bij jou?

"Het emotionele gevoel dat je via een schilderij echt kunt laten zien wie je bent. Dat je je mogelijk ontwikkelt om een schilderij zó te kunnen maken dat het zonder woorden laat zien hoe je in elkaar zit. Wanneer dat lukt ben je toch een gelukkig mens! Het is toch geweldig dat je zo iets met verf kunt laten zien. Daar word je toch gelukkig van!"

Opnieuw lacht Nick breeduit, maar op een andere manier. Ik zie opeens zijn drive om te schilderen en zijn passie en motivatie om zich steeds verder te ontwikkelen in het vak van kunstschilder.

"Toen ik eens op een kunstbeurs was, zag ik een vader met een jongetje van een jaar of acht aan komen lopen. Het ventje draalde bij mijn kraam en keek intens naar mijn schilderijen. Ik voelde in zijn blik mijn eigen kijken op die leeftijd. De vader vroeg aan de jongen: "Wat denk je dat er nodig is om zo te kunnen schilderen?" "Heel goed kijken", zei de jongen. Dat was een moment van herkenning en ontroering voor mij."

Voor welke schilders heb je ook bewondering of zijn een voorbeeld?

“Henk Helmantel vind ik ook een voorbeeld. Ik heb hem thuis opgezocht en zag hoe ontzettend goed hij is. De laatste 10 jaar ook iets commerciëler in zijn aanpak van schilderen. Dat verbaasde me van zo'n groot schilder, maar ik ben wel een echte fan van hem. Het verschil tussen 'commercieel' en 'vanuit je diepere zelf schilderen', is de ontroering die je over kunt brengen. Ik stond eens op de beurs van de National -Dutch-Art-Fair, waar ik in gesprek raakte met een kunstverzamelaar die verschillende Helmantels in zijn bezit had. Mijn werk deed hem aan Helmantel denken. Ik vertelde hem dat het een mooi compliment was, maar dat ik nog niet eens in de schaduw van deze grootheid kan staan! Op beurzen heb ik altijd veel belangstelling en ontmoet mensen die hun bewondering uiten voor de stijl van werken en de zeggingskracht er van. Dat voelt goed en is een soort erkenning, maar ik verkoop meestal niks en vraag me af hoe dit nou komt.”

Hoe kan dat nou! Vraag je dan de hoofdprijs?

“Nou denk het niet. Een schilderij van 60 x 60 cm kost tussen de 2000 en 2500 euro, hoewel de grootte van een schilderij niet alles zegt.”

Ik vind dat bedrag, als voormalig galeriehouder, voor dit werk niet te hoog of te laag. Hoe belangrijk zijn tentoonstellingen voor jou, terwijl je toch niet commercieel werkt?

“Heel belangrijk! Erkenning als Kunstschilder! Ik heb natuurlijk niet de noodzaak om er van te moeten leven door mijn beroep als militair bij de luchtmacht: dat is eigenlijk een luxe om te kunnen schilderen op mijn manier. Ik ben ook deelnemer geworden van het Kunstcollectief Gelderse Poort om erkenning te krijgen.”

Hoe reageren jouw militaire collega's op jouw werk?

“Dat is tegenwoordig heel anders dan 30-40 jaar geleden. Aanvankelijk hoorde dat niet zo bij het imago van stoere kerels en vertelde ik er niet over. Later heb ik in Woensdrecht een militaire hobbyclub tekenen/schilderen opgericht. Dat was de eerste schilderclub binnen de Nederlandse Defensie. Er kwamen steeds meer militairen die schilderen als hobby kregen en een workshop of cursus gingen volgen. Men ging er anders tegenaan kijken. Met sommigen heb ik nog steeds contact. De balans slaat zelfs door naar de andere kant. Men kent mij in het leger zelfs beter als de kunstschilder Cillessen, dan als de Adjudant Cillessen.”

Dus je bent ook leraar? Wat is jouw beroep eigenlijk in het leger?

“Ik noem mijzelf geen leraar, maar 'trainer' of 'opleider'. Dat is ook mijn huidige functie binnen Defensie. Ik train mensen tot opleider of trainer. Gaf ook trainingen bij de Militaire Academie in Breda. Een trainer geeft geen les, zoals een leraar doet. Ik train mensen om leiding te gaan geven via 'eigenaarschap' en 'zelfsturing' (je hebt het eigenaarschap van je eigen leerproces). Dit wordt gedaan vanwege het ontwikkelen van 'drive en motivatie' binnen defensie. Ik vind het belangrijk om anderen te helpen bij dit leerproces. Het mooie van het vak van opleider is dat je zèlf het meeste leert, wanneer je een ánder opleidt.”

Hoe heb je dit zèlf geleerd?

“Ik denk bij de vakgroep 'gro-ers' van de luchtmacht. Dit is de 'groene tak' van de luchtmacht. Je weet wel, van die lieden die uit helikopters naar beneden komen en dan handelingen uitvoeren. Dat is een grondverdedigingsmacht van Defensie ter bescherming van alle basisvoorzieningen, infrastructuur en het overig luchtmacht personeel op een basis en in de omgeving van een basis. Ik ben begonnen als instructeur-opleider en werk nú bij het Expertise Centrum van Defensie.”

Wat vind je belangrijk in algemene zin bij een leerproces?

“Vragen stellen! Vragen stellen tijdens het proces en goede nazorg via een bespreking/leergesprek. Door de goede vragen te stellen maak je iemand bewust van bepaalde keuzes en de motivatie voor deze keuzes. Het beroep van kunstschilder-trainer is het mooiste vak dat er is!”

Weer een brede lach en de blik van een gelukkig mens, leunt achterover. Ik verbaas me over de wisselende gezichtsuitdrukkingen van ernst en vorsend kijken, via een denkende en naar binnen gerichte blik, naar een voluit lachend pretgezicht.

Wat ga je doen na je FLO over tien maanden?

Leunt weer naar voor, met een mogelijk nòg bredere lach.

“Jaahh,... dan moet ik aan de bak, want ik sta ingeschreven voor het televisie programma ‘Sterren op het doek’. Ik wil graag beter live leren schilderen en tekenen, want tot nu toe gebruik ik steeds foto’s en mijn laptop als ondersteuning, Ik ga hier cursussen schilderen geven, waarbij het aanleren van vakmanschap gedurende de eerste lessen heel belangrijk zal zijn. Technieken worden niet meer zo goed aangeleerd op de academies, terwijl het toch basisvaardigheden zijn waarmee je kunt vormgeven aan je ideeën, en naast visie, verdieping kunt geven aan je werk. Toen ik op en beurs stond in Barcelona, ontmoette ik een groep studenten van de kunstacademie aldaar. Zij hingen aan mijn lippen toen ik vertelde over glaceertechnieken met olieverf. Hadden ze geen onderricht in gekregen en ze waren verbluft over de resultaten van deze techniek.”

Nick, volgens mij ben je een hele goede opleidingsdeskundige bij Defensie. Het is geen wonder dat je didactisch zo goed bent. Dat zal je straks van pas komen wanneer wanneer je vanuit huis gaat lesgeven. Ik begrijp nu beter waarom je ook vast wilt houden aan je eigen autodidactische zelfsturende ontwikkeling bij het schilderen. Ongetwijfeld gaan jouw leerlingen zichzelf sterk motiveren onder jouw leiding. Ook zullen zij door jouw training helemaal beïeld raken voor het prachtige vak van de realistische kunstschilder.

Succes toegewenst bij de Kunst- en Cultuurroute van het Kunstcollectief Gelderse Poort op 11 en 12 september en bij jouw expositie op 25 en 26 september in het kerkje van Persingen. Vooral ERKENNING voor jou als kunstschilder. Dat verdient je zeer!

